

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik maj 2024

Pensionskampagne

Fra 6. maj til 27. maj gennemfører Ældre Sagen en storstilet kampagne med overskriften ”Pensionen skal være rimelig – det er vel okay at bede om?”. Kampagnen kører ad fire spor:

- TV: Som traditionel TV-reklame på Viaplay-kanaler som fx TV3 og 3+
- ”Outdoor”, dvs. med plakater mv. på gader, bus- og togstationer over hele landet
- Annoncer: I stort set alle lokale og regionale medier samt større magasiner som Hjemmet, Familie Journal osv.
- Egne kanaler: Nyhedsbreve og sociale medier.

Formålet med kampagnen er at gøre opmærksom på det urimelige i, at pensionen halter efter lønningerne, og lægge fornyet pres på politikerne for at fremrykke reguleringen af pensionen. Som reglerne er i dag, reguleres pensionen med to års forsinkelse i forhold til lønudviklingen. Dvs. at de store lønstigninger i 2023 og 2024, som blev aftalt ved overenskomstforhandlingerne i foråret, først slår igennem på pensionen i 2025 og 2026.

Ældre Sagen foreslog allerede i marts 2022 ekstraordinært at fremrykke reguleringen af folkepensionen og andre forsørgelsesydelse for at afbøde konsekvenserne af de høje prisstigninger. Vi har gentagne gange fremlagt forslaget for politikerne, men det er endnu ikke lykkedes at samle politisk flertal for forslaget.

I forbindelse med kampagnen har vi inviteret os selv på møder med alle Folketingets beskæftigelses- og finansordførere. Flere partier har allerede sagt ja tak til at mødes. Det skal også nævnes, at kampagnen har skabt megen aktivitet og engagement på de sociale medier og i Ældre Sagens nyhedsbrev til medlemmer.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Magtanvendelse

Regeringen har fremsat lovforslag om mulighed for udvidet brug af magt over for mennesker med handicap – herunder svækkede ældre, der fx er ramt af demens. Ældre Sagen er kraftigt imod lovforslaget om øget brug af magt, og vi ønsker, at visse dele trækkes helt tilbage. I forbindelse med de politiske forhandlinger om lovforslaget har vi markeret vores holdning via debatindlæg i flere medier. Vi har gentagne gange påpeget, at lovforslaget er for vidtgående og ikke stemmer overens med regeringens ældrereform og ønske om at nedbringe brugen af psykofarmaka, samt:

- at lovforslaget er udtryk for en institutionspræget tankegang,
- at værdighed og selvbestemmelse er menneskerettigheder,
- at magt aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk støtte.

I forhold til kameraovervågning har vi udtalt, at vi er opmærksomme på, at brug af kamera kan være den bedst egnede løsning i visse situationer. Men det er utrygt for os alle, hvis vi ikke ved, hvornår vi bliver filmet. Brug af kamera kan være i strid med retten til privatliv i art. 8. i den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Dele af lovforslaget er trukket tilbage inden 1. behandlingen i Folketinget. Efter Ældre Sagens opfattelse er der dog stadig alt for vid mulighed for at aflåse døre på plejehjem og for kameraovervågning.

Neutralisering af virkningen af store bededag ved reguleringen af overførsler (Lovforslag L 161)

Lovforslaget om neutralisering af virkningen af store bededag ved reguleringen af overførsler blev 1. behandlet den 2. maj.

Forslaget medfører, at når årslønnen i 2024 stiger, fordi lønmodtagerne arbejder en dag længere (mister en helligdag), skal det ikke medføre en tilsvarende stigning i reguleringen af folkepension, førtidspension og andre overførsler, sådan som det ellers ville være tilfældet efter gældende regler.

Regeringen begrundet forslaget med, at lønmodtagerne skal arbejde en dag mere – det skal pensionisterne ikke. Derfor skal pensionisterne efter regeringens opfattelse ikke have en stigning i pensionen. Den modsatte situation blev ikke nævnt: Hvis lønmodtagerne tjener mindre, fordi de får en ekstra fridag, medfører det efter gældende

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

regler lavere regulering af pensionen, selv om pensionisterne ikke får mere fri. Flere partier lagde vægt på, at reglen om, at pensionen skal følge lønudviklingen er begrundet i, at pensionister og lønmodtagere skal have samme indkomstudvikling. Det blev nævnt, at det er et synspunkt, der er støtte til i mange høringsvar, bl.a. fra Ældre Sagen og Fagforeningernes Hovedorganisation (FH). FH taler dog i deres høringsvar mest om ledige, der skal stå til rådighed en dag mere uden at få mere i dagpenge. Udover regeringen støttes regeringens forslag af Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre, mens Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten er imod.

Ændret definition af arbejdsindkomst (Lovforslag 162 A)

Lovforslaget om ændret definition af arbejdsindkomst blev 1. behandlet den 2. maj. Regeringen ønsker at ændre definitionen af indkomst ved personligt arbejde til kun at omfatte indkomst, hvor der er pligt til at indbetale arbejdsmarkedsbidrag. Det vil betyde, at dagpenge og efterløn, der hidtil har været sidestillet med lønindkomst, fordi det er ydelser, der ”midlertidigt erstatter arbejdsindkomst”, fremover vil blive modregnet i pensionen, fordi dette i regeringens øjne ikke længere skal ses som arbejdsindkomst. Det gælder både en ægtefælle/samlevers dagpenge/efterløn og en folkepensionists egne dagpenge.

Begrundelsen er, at det er ”teknisk vanskeligt” at holde indkomster som dagpenge og efterløn ude af modregningen, fordi de ikke fremgår af forskudsopgørelsen.

Mange organisationer, herunder Ældre Sagen og Fagforeningernes Hovedorganisation, har i høringsvar været imod forslaget. Ældre Sagen har påvist den løsning, at det vil være muligt at efterregulere pensionen for pensionister, der i første omgang får modregnet dagpenge/efterløn, fordi skattemyndighederne har registre, hvor oplysninger om disse indkomster fremgår, selv om de ikke fremgår på forskudsopgørelsen.

Regeringens forslag støttes af Det Konservative Folkeparti og Danmarksdemokraterne. Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti er imod.

Gode erfaringer med faste teams

Faste teams i ældreplejen giver større arbejdsglæde. Det fremgår af VIVE's evaluering af forsøg i 25 kommuner i årene 2022-2023. Sammenfattende oplever både ledere og

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

medarbejdere i de 25 kommuner i stort omfang, at arbejdet er blevet mere meningsfuldt med faste teams, og at fokus er skiftet væk fra kontrol og effektivitet og i stedet nu er på relationer, kontinuitet og faglig stabilitet.

Modtagerne af hjælp og deres pårørende forbinder det med kvalitet og tilfredshed, når det er det faste personale, der leverer hjælpen, i stedet for skiftende vikarer. Ældre Sagen har glædet sig over, at evalueringen påviser, at det er rigtigt at gå i retning af mere kontinuitet i plejen, sådan som vi har efterlyst det igennem flere år – bl.a. under den kritiske overskrift ”Mit hjem er en banegård”. Faste teams er desuden et centralt element i det forlig om ældrepleje, som regeringen indgik i april.

Robotstøvsugere i Vejle

Ældre Sagen ser stadig flere eksempler på kommuner, som beslutter, at hjemmehjælp til rengøring skal foretages med en robotstøvsuger, som den enkelte selv skal anskaffe og betale.

I forbindelse med, at Vejle Kommune indfører robotstøvsuger, har vi i medier opfordret berørte hjemmehjælpsmodtagere til at klage over deres kommunes afgørelse om robotstøvsuger. Årsagen til denne opfordring er, at vi er bekendt med, at Ankestyrelsen har sendt en sag om robotstøvsuger tilbage i en kommune og bedt den om at undersøge sagen nærmere. Ældre Sagen har opfordret Ankestyrelsen til at se nærmere på kommunernes praksis med at udbrede robotstøvsuger.

Reaktion på ny tilsynsmodel på plejehjem

I Regeringens udspil til ældrereform er et af forslagene, at det nuværende ældretilsyn samt det kommunale tilsyn med ældreområdet skal erstattes af et nyt tværkommunalt ældretilsyn. Dertil skal det nye ældretilsyn indgå som en del af et såkaldt samtilsyn, hvor det tilstræbes, at alle tilsyn (det tværkommunale ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn, kommunernes brandsyn, fødevarestyrelsens fødevarekontrol og arbejdstilsynet) kommer på besøg på plejehjemmene én gang om året på samme dag.

Ældre Sagen har i flere medier udtalt, at vi overordnet set er positivt stemt overfor en ændring af tilsynene på ældreområdet. Ikke mindst er det positivt, at tilsynet også fremover skal have et lærende sigte, samt at samtilsynet skal sikre en koordineret tilbagemelding, så plejehjemmene ikke får modsatrettede anvisninger fra de forskellige

tilsyn.

Ældre Sagen har dog samtidig udtrykt bekymring for, at planlagte tilsyn kan betyde, at de tilsynsførende ved tilsynet ser en ”sminket virkelighed”, når plejehjemmene på forhånd ved, hvornår tilsynene kommer.

Derudover er det uklart, hvordan den nye tilsynsmodel *skulle frigive tid til mere pleje og omsorg*, som det skrives i forslaget. Der har vi i stedet henvist til vores eget forslag om at nedbringe mængden af unødvendig dokumentation for derved at frigøre ressourcer.

Værdien af gode kollektive transportløsninger er politisk underprioriteret

Ældre Sagen, Dansk Industri, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Dansk Ungdoms Fællesråd er gået sammen om et fælles opråb om værdien af god kollektiv transport. Både unge, ældre, arbejdsgivere og arbejdstagere deler regeringens ambition om, at det skal være muligt at bo, arbejde og uddanne sig i hele Danmark, men de høje billetpriser og lukkede busruter begrænser vores mobilitet.

Værdien af gode kollektive transportløsninger har længe været politisk undervurderet. Vi mener, at et stærkt net af kollektiv transport er afgørende, særligt for de mennesker, der bor i landdistrikterne. Derfor bør regeringen prioritere investeringer i den kollektive bustransport, både i det kommende landdistriktsudspil og i de fremtidige politiske beslutninger.

Aftale om ny ældrereform

I forbindelse med indgåelse af aftale om ny ældrereform har der været en del presseomtale. Ældre Sagen har her generelt haft tre hovedbudskaber:

1. Vi er generelt tilfredse med hovedlinjerne i aftalen. Selvbestemmelse bliver en bærende værdi i den kommende ældrelov, der bliver gjort op med minuttyranniet og regnearksledelsen, der bliver stillet krav til kontinuitet i hjælpen, og endelig præciseres det, at der er en klar forventning til samarbejde med pårørende.
2. Vi havde gerne set, at der i aftalen var stillet flere håndfaste krav til kommunerne om at leve op til de ovenfor beskrevne hovedlinjer.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

3. Ældre Sagen opruster lokalt for at holde kommunalpolitikkerne op på at få gennemført intentionerne i aftalen.

Debat frem mod en kommende sundhedsreform

I forhold til nyt om sundhedsreformen har der været et udspil fra Moderaterne særskilt (ikke fra regeringen) med forslag til bl.a. ældrelæger i det nære sundhedsvæsen. Ældre Sagen har kommenteret positivt på Moderaternes forslag vedrørende flere ældrelæger (geriatere) i det nære sundhedsvæsen.

Mens vi venter på afrapportering fra Sundhedsstrukturkommissionen, er der fortsat livlig debat om, hvordan strukturen skal se ud i fremtidens sundhedsvæsen. Ældre Sagen er inviteret til i det politiske webmedie Altinget at pege på, hvorvidt forslag til ny struktur i sundhedsvæsenet fra Danske Regioner eller Kommunernes Landsforening (KL) er det bedste. KL har sammen med PLO foreslået styrkede klynger og et fortsat kommunalt ansvar for sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen, herunder tæt samarbejde med praktiserende læger. Danske Regioner har også blik for at styrke klyngerne, men har samtidig også foreslået at samle ansvar og økonomi for sundhedsopgaver hos én aktør, så der er kædeansvar for patientforløb, herunder også omfattende bl.a. midlertidige pladser og sygepleje i det nære sundhedsvæsen.

Ældre Sagen har fortsat holdt sig neutral i forhold til om fremtidig struktur i sundhedsvæsenet og har i den aktuelle debat udtrykt, at det afgørende er, at sundhedsvæsenet indrettes ud fra ældres behov for bedre sammenhæng mellem mange forskellige kontakter i sundhedsvæsenet fremfor ud fra, hvor de myndighedsmæssige kridtstreger i en fremtidig struktur trækkes. Ældre svækkede patienter skal kunne være trygge ved at kunne få den behandling og pleje, de har brug for. Ældre Sagen har derfor også peget på, det er vigtigt med fælles ansvar og økonomi for fælles ældre patienter i det nære sundhedsvæsen og har efterlyst, at der kommer styr på det nære sundhedsvæsens sengepladser med klare krav til ensartet kvalitet og de rette kompetencer – og at disse sengepladser bliver uden øget brugerbetaling.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Særlig akutbil, der kører til plejehjem i Odense, nedbringer antallet indlæggelserne

I dag bliver alt for mange ældre indlagt for tilstande, som kunne have været håndteret bedre og hurtigere i det nære sundhedsvæsen, dvs. tæt på den ældres egen bolig.

I Odense sender man i de fleste tilfælde et akutteam og en læge, der kan behandle plejhjemsbeboeren på stedet, i stedet for at sende en ambulance, når der bliver ringet 112. Dette har nedbragt indlæggelserne fra plejehjemmene med hele 90 %.

Ældre Sagen har længe arbejdet for, at det nære sundhedsvæsen skal styrkes, hvis vi skal forebygge indlæggelser. Ældre Sagen har i medierne talt varmt for denne ordning, ligesom Ældre Sagens Task force har peget på ordningen i Odense som en model, der bør udbredes til resten af landet for at undgå både unødvendige indlæggelser og unødvendigt pres på akutmodtagelserne.